

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРИВАТНОГО ПРАВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

**Збірник тез доповідей
учасників науково-практичного семінару**

13 листопада 2020 року

Львів – 2020

Редакційна колегія:

Андрусів У. Б., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Вовк М. З., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Долинська М. С., завідувач кафедри господарсько-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Льків Н. В., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Красницький І. В., декан юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Майкут Х. В., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Юркевич Ю. М., завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент.

Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (13 листопада 2020 року) / за заг. ред. М. С. Долинської, І. В. Красницького, Ю. М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 208 с.

У збірнику представлені тези доповідей, повідомлень та виступів учасників науково-практичного семінару «Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні». У публікаціях учасників висвітлено теоретичні та практичні проблеми сучасного стану та перспектив розвитку науки приватного права та законодавства України в умовах євроінтеграційних процесів; наведено досвід фахівців у пошуку ефективних шляхів удосконалення правового регулювання в сучасних соціально-економічних умовах.

- удосконалення і кодифікація норм міжнародного приватного права на національному рівні;
- виникнення колізії між нормами міжнародних договорів у сфері міжнародного приватного права;
- підвищення ролі принципу «автономії волі сторін» і перехід до гнучкіших норм колізійного права;
- розширення сфери дії міжнародного приватного права у зв'язку з науково-технічним поступом людства (атомна енергетика, космічна діяльність, прогрес у сфері транспорту, засобів зв'язку тощо).

Враховуючи вищевикладене можна зробити ряд висновків. По перше, приватне право виступає підсистемою права, яка складається з сукупності погоджених норм, що регулюють майново-вартісні відносини й особисті немайнові відносини, структурно поділені на галузі, підгалузі, інститути. По друге, має відмінності від функціональних призначень публічного права. По третє, основні тенденції розвитку сучасного приватного права доцільно розглядати з міжнародних правових позицій.

Список використаних джерел:

1. Вишневецька С. В., Корнеєв Ю. В. Міжнародне приватне право: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2019. 164 с.
2. Кузьменко С. Г. Міжнародне приватне право: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2010. 316 с.
3. Килимник І. І., Бровдій А. М. Міжнародне приватне право : навч. посіб. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
4. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / [В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков]; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х. : Право, 2015. 320 с.
5. Теліпка В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право . навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.
6. Белуга Ю. М., Жилкова А.А. Актуальні проблеми визначення системи приватного права. *Юридичний вісник*. 2013. 1(26). С. 85-89.

Качур В. О.,

завідувач кафедри теорії та історії держави і права,
кандидат юридичних наук, доцент
(*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*)

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Говорячи про ціннісні орієнтири сучасного приватного права, передусім необхідно визначитися, що слід розуміти під ціннісними орієнтирами. Незважаючи на те, що ця категорія у наукових розвідках останніх років

виявилася затребуваною, однак при детальному ознайомленні з ними мова швидше йде про «ціннісні орієнтації». Тому ціннісні орієнтири більшістю авторів розглядаються у контексті «ціннісних орієнтацій». На нашу думку, ці поняття мають різне змістове навантаження.

Передусім зазначимо, що ця категорія є збірною і складається з двох понять «орієнтир» та «цінність». У тлумачних словниках української мови чи словниках іншомовних слів ми також не знайдемо чіткого означення цього слова. Це буде, як правило, «добре помітний предмет, який допомагає орієнтуватися на місцевості» [4, с. 745] або «показчик чи окремих предмет на місцевості (дерево тощо), за допомогою якого можна визначити своє місцеперебування» [3, с. 561]. Тому «орієнтир» вживають образно або в переносному значенні як те, що «спрямовує для досягнення якоїсь мети» [5, с. 561]. Тому орієнтири можна сміливо розглядати як певні явища (матеріальні чи духовні) об'єктивного світу, якими людина керується при прийнятті того чи іншого рішення для досягнення певної мети при здійсненні нею своєї життєдіяльності. І хоча свою орієнтацію людина вибудовує уже на основі певних орієнтирів, однак її ключовим поняттям є не сам «орієнтир», а поняття «установка», що уособлює собою ставлення суб'єкта до оточуючого його світу та до самого себе, закріплених його життєвим досвідом та сукупністю його переживань, що впливають на її готовність виконувати певним чином ту чи іншу діяльність чи просто діяти.

Щодо розуміння категорії «цінність», то у науковій розвідці «Категорія «цінність» у теорії правової культури: до визначення поняття» ми детально розглянули аналіз властивостей цього явища. Зокрема, серед них ми виокремили такі: 1) ключовою ознакою категорії «цінність» є її «значимість» («значущість», «значення»); 2) цінності суб'єкт вибудовує у процесі своєї життєдіяльності починаючи зі стадії цілепокладання; 3) когнітивним компонентом цінності виступають знання, які дозволяють суб'єкту виокремити властивості явища, які будуть оцінені ним на предмет їх значущості; 4) емоційним компонентом цінності є оцінка, за допомогою якої суб'єкт лише фіксує належне, стверджує свій інтерес та з'ясовує, чи це відповідає його потребам і тим самим є значимим для нього; 5) оцінка є процесом чи процедурою надання певним явищам цінності (поцінування або заперечення), розглядаються як передумова встановлення цінності і складається з суб'єкта та об'єкта оцінки, а також її об'єктивної та суб'єктивної сторони; 6) цінність не можна окремо ототожнювати ні з суб'єктом та його потребами, ні з об'єктом оцінки, наділеним певними властивостями, оскільки взяті самі по собі вони цінності не дають; 7) процес чи процедура встановлення цінності передбачає виконання послідовно певних розумово-емоційних дій; 8) цінності мають суто соціальну природу; 9) одне і те ж явище може мати різну цінність для різних суб'єктів. Це дало підстави визначати цінність як явища об'єктивного світу (матеріальні та духовні), що мають значення для суб'єкта при здійсненні ним життєвого вибору [1, с. 10].

Тому, коли ми вживаємо поняття ціннісні орієнтири, то маємо на увазі лише ті явища (матеріальні чи духовні) об'єктивного світу, які мають значення для суб'єкта при здійсненні ним життєвого вибору на стадії цілепокладання.

Категорія «ціннісні орієнтири» вживається не лише щодо людини чи її утворень. Ми говоримо про ціннісні орієнтири і тоді, коли мова йде про певні сфери суспільного життя – освіту, науку, економіку, політику, право тощо. Особливо гостро питання про ціннісні орієнтири постає у сфері приватного права, що є сукупністю ідей, засад, правилі норм, що визначають статус приватної особи і забезпечують пріоритетність та захист її інтересів [6, с. 84].

Орієнтація приватного права на пріоритетність та захист інтересів приватної особи ставить перед фахівцями цієї галузі необхідність при здійсненні правового регулювання послуговуватися певними ціннісними орієнтирами, якими так багата національна цивільна наука. Серед них справедливість, рівність, свобода (вільне волевиявлення), гідність та ін., які знайшли своє нормативно-правове закріплення.

Сьогодні гостро піднімається питання і про врахування ціннісних орієнтирів, вироблених сучасним європейським правом, яке «впродовж більш ніж двох десятиліть формується в Європі і входить в європейську правосвідомість через призму принципу верховенства права та пріоритету прав і свобод людини» [2, с. 53].

Тому перед правниками, як наукового, так і практичного напрямку (законотворення, правозастосування) і надалі стоїть завдання враховувати ціннісні орієнтири приватного права в українській правовій системі із врахуванням не лише європейського досвіду, а й національної правничої традиції.

Видається, що успішне досягнення цього завдання, напряму залежить і від ціннісних орієнтирів і самих суб'єктів приватного права, які будуть його реалізовувати. Тому питання підвищення їхньої правової культури, формування належного рівня їхньої правосвідомості також потребують пильної уваги з боку правничої спільноти, громадськості та держави.

Список використаних джерел:

1. Качур В. О. Категорія «цінність» у теорії правової культури: до визначення поняття. *Право. Людина. Довкілля: науково-практичний журнал*. 2020. № 11(1). С. 6-12. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/law2020.01.001>.

2. Кузнєцова Н. С., Кохановська О. В. Сучасне приватне право України: вектори європейського розвитку. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 3. С. 49-55.

3. Орієнтир. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. К.: УРЕ, 1974. 561 с.

4. Орієнтир. Словник української мови: в 11 томах. Том 5, 1974. 745 с.

5. Орієнтувати. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. К.: УРЕ, 1974. 561 с.

6. Харитонов Є. О. Концепти «правова система», «право» та «приватне право» у контексті угоди про асоціацію України з ЄС. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2015. № 5. С. 79-86.

Кваснікевич О. А.,
аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ДО ПИТАННЯ ІНДЕКСАЦІЇ ТА РОЗРАХУНКУ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗІ СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Серед найбільш проблемних питань, які виникають у аліментних зобов'язаннях, є заборгованість, що виникає із несплати останніх.

Заборгованість зі сплати аліментів може утворитися тільки після набрання законної сили рішенням суду про стягнення аліментів або укладення договору між сторонами про сплату аліментів, коли фактично сплата аліментів за вказаними документами не здійснювалася, а між сторонами виникли аліментні зобов'язання.

Аліментне зобов'язання – це правовідносини, в яких відповідно до норм сімейного законодавства України одна сторона зобов'язана утримувати іншу сторону відповідно до умов та порядку, передбачених нормами сімейного законодавства України, а друга сторона має право вимагати виконання такого обов'язку [1, с. 329].

Аліменти можуть сплачуватися у добровільному порядку або їх стягують у примусовому порядку. Ухилення від сплати аліментів слід вважати дією або бездіяльністю винної особи, спрямовані на невиконання рішення суду про стягнення з неї на користь стягувача визначеної суми аліментів. Вони можуть виражатися як у прямій відмові від сплати встановлених судом аліментів, так і в інших діях (бездіяльності), які фактично унеможливають виконання вказаного обов'язку (приховування заробітку, зміні місця роботи чи місця проживання з неподанням відповідної заяви до виконавця відповідно до ч. 5 ст. 19 Закону України «Про виконавче провадження» [2].

У разі ухилення боржником від сплати аліментів виникає заборгованість, яку слід відрізнити від присудження аліментів за минулий час, передбаченого ч. 2 ст. 191 СК України [3]. Так, відповідно до ч. 1 ст. 191 СК України аліменти на дитину присуджуються за рішенням суду від дня пред'явлення позову, а в разі подання заяви про видачу судового наказу – із дня подання такої заяви.

Заборгованість виникає, як зазначалося вище, коли аліменти мали відраховуватися але не відраховувалися. Стягнення аліментів за минулий час, що передбачено ч. 2 ст. 191 СК України, має місце, якщо позивач надасть до суду докази того, що він вживав заходів щодо одержання аліментів з відповідача, але не міг їх одержати у зв'язку з ухиленням останнього від їх

ЗМІСТ

Красницький І. В. Вступне слово	3
Андрусів У. Б. Особливості укладення договорів страхування у галузі туризму	5
Батенчук М. М. Окремі процесуальні неузгодженості положень ст. 17 Закону України «Про публічні закупівлі»	9
Боєру В. С. До питання приведення назви професії державного і приватного виконавця у відповідність їхнім повноваженням	12
Будько В. С. Примусове виконання судових рішень про виселення, вселення у період пандемії коронавірусу	16
Бутинська Р. Я. Європеїзація трудового права України: постановка проблеми	19
Верба-Сидор О. Б. Чи дієва українська система примусового виконання рішень юрисдикційних органів у контексті захисту прав особи?	22
Вовк М. З. Застосування принципу «contra proferentem» при тлумаченні умов цивільно-правових договорів	26
Воробель У. Б. Правові наслідки неподання позивачем витребуваних судом доказів: альтернативні варіанти дії суду за правилами цивільного судочинства України	29
Гамалюк Б. М. Захист трудових прав працівників під час карантину	32
Гобечія І. Т. Цивільна правосуб'єктність окремих юридичних осіб публічного права у сфері надання правничих послуг	35
Годованець Ю. С. Приватно-правова природа дисциплінарної відповідальності працівників	38
Грабар Н. М. Окремі питання захисту права на донорство	41
Грищук А. Б. Запозичення досвіду зарубіжних держав щодо удосконалення та модернізації системи професійної підготовки державних службовців в Україні	44
Долинська М. С. До питання застосування окремих принципів латинського нотаріату в провадженні нотаріального процесу в Україні	48
Дутко А. О. До питання про правове регулювання сучасних біомедичних технологій	50
Заяць О. С. Правовий статус «уповноважених осіб» за законодавством України про публічні закупівлі	53
Зубачик Н. Б. Джерела правового регулювання інституту набувальної давності в Україні	55
Ільків Н. В. Інститут поновлення договору оренди земельної ділянки в системі гарантій прав сторін	57
Кадала В. В., Гузенко О. П. Окремі аспекти рольового та сутнісного змісту сучасного приватного права	61
Качур В. О. Ціннісні орієнтири сучасного приватного права	64
Кваснікевич О. А. До питання індексації та розрахунку заборгованості зі сплати аліментів у виконавчому провадженні	67